

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือนพื้นถิ่นไทดำ: กรณีศึกษา ต.หนองปรัง จ. เพชรบุรี นี่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การสำรวจพื้นที่จริง

1.1 สังเกตลักษณะทางกายภาพ

1.2 สัมภาษณ์

1.3 สังเกตการณ์

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีผู้เคยศึกษามาแล้ว เกี่ยวกับชาวไทดำ และสถาปัตยกรรมไทดำ

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 กลุ่มเรือนไทดำที่ศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น จากข้อมูลด้านเอกสารที่เคยมีผู้ศึกษามาแล้ว โชติมา จตุวงศ์ (2540) ได้ศึกษาพัฒนาการของเรือนไทดำที่หมู่บ้านแม่ประจันต์ อำเภอท่ายาง จ.เพชรบุรี และได้แบ่งเรือนไทดำออกเป็น 4 ประเภท อันได้แก่

- 1) เรือนไทดำแบบดั้งเดิม
- 2) เรือนไทดำชนิดที่ได้รับอิทธิพลจากแบบดั้งเดิม
- 3) เรือนไทดำชนิดที่ได้รับอิทธิพลจากท้องถิ่น
- 4) เรือนไทดำชนิดที่ได้รับอิทธิพลจากส่วนกลาง

จากการสำรวจพื้นที่ที่ศึกษาพบว่า เรือนไทดำชนิดที่ได้รับอิทธิพลจากท้องถิ่นเป็นเรือนชนิดที่มีมากที่สุด และเป็นเรือนชนิดที่ถือได้ว่าอยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างรูปแบบเรือนยุคเก่าแบบดั้งเดิม และยุคใหม่แบบที่ได้รับอิทธิพลจากส่วนกลาง ซึ่งยังคงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาตกทอดมายังผืนเรือน และลักษณะเรือน โดยที่มีการเริ่มปรับเปลี่ยนนำเอาเทคโนโลยีการก่อสร้างและวัสดุสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการสร้างและต่อเติมเรือนพักอาศัย

การสำรวจภาคสนามผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลา คือ การสำรวจเบื้องต้นเป็นการสำรวจทางกายภาพซึ่งนำไปสู่การเลือกตัวอย่างศึกษา และช่วงที่ 2 คือ การสำรวจทำรังวัดเรือน ถ่ายภาพและสัมภาษณ์ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2550 และในการเลือกตัวอย่างศึกษาโดยจะเลือกจากเรือนพื้นดินไทด้าที่ยังคงแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพทั้งเก่าและใหม่ผสมผสานกันอยู่ ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี ซึ่งยังมีผู้อาศัยอยู่จริงในปัจจุบันจำนวน 8 หลัง

3.1.2 ผู้ใช้อาคาร และผู้รู้ในท้องถิ่น

ตารางที่ 3.1

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
1. เจ้าของเรือน	8	เฉพาะเจาะจง
2. ผู้รู้ในท้องถิ่น	1	เฉพาะเจาะจง

จากตาราง 3.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ เจ้าของเรือนไทด้าในตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีที่เลือกเป็นตัวอย่างศึกษาจำนวน 8 คน และผู้รู้ในท้องถิ่นจำนวน 1 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลทั้งจากเอกสาร งานวิจัย และการสำรวจจากพื้นที่จริงทำให้ได้ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งตัวแปรที่ได้นี้จะแบ่งออกเป็นตัวแปรทางด้านกายภาพของเรือนไทด้า และตัวแปรด้านสังคม

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลทางกายภาพของเรือนไทด้าทั้งแบบดั้งเดิมสิบสองจุไท และแบบพื้นดินปัจจุบันมาทำตารางเปรียบเทียบความเหมือน ความต่างเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เพื่อทราบถึงคุณลักษณะที่ยังคงอยู่และคุณลักษณะบางประการที่หายไป

2. จากตารางเปรียบเทียบความเหมือนความต่างข้างต้น นำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ สามารถอธิบายผลโดยการบรรยายมูลเหตุของการเปลี่ยนแปลง

และนำเสนอคุณลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือนพื้นถิ่นไทดำอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การใช้ชีวิต และเทคโนโลยีตามยุคสมัย

3.4 เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภทคือ แบบสัมภาษณ์ซึ่งจะใช้สัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่น เกี่ยวกับความเชื่อและประเพณีอันเกี่ยวกับเรือนที่ชาวไทดำได้ยึดถือปฏิบัติ และแบบสำรวจซึ่งจะใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผังพื้นเรือน และลักษณะการใช้สอยภายในเรือน รวมถึงการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนเกี่ยวกับการใช้งานภายใน ความเชื่อ และประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ